СТАНОВИЩЕ

от дфн Живка Стефанова Колева-Златева – проф. в катедра „Обща лингвистика и старобългаристика“ на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

относно
материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност **„доцент“**
в Софийския университет „Климент Охридски“
по област на висше образование 2. Хуманитарни науки,
професионално направление **2.1. Филология (Български език – Приложна лингвистка)**

Член съм на научното жури въз основа на Заповед № РД-38-14/16.01.2026 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Общо представяне и оценка на получените материали

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 100 от 25.11.2025 г. и в интернет страницата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за нуждите на катедра „Български език като чужд“ към Факултета по славянски филологии, като единствен кандидат участва **гл. ас. д-р Рени Антонова Манова** от същата катедра.

Представеният от гл. ас. д-р Рени Антонова Манова комплект документи и материали съответства на изискванията на чл. 107, ал. 1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и удостоверява изпълнението на нормативните изисквания за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, посочени в чл. 105, ал. 1. Кандидатката притежава образователна и научна степен „доктор” и необходимия минимален стаж като главен асистент в Катедрата по български език като чужд (от 01.10.2018 г. до днес). Представила е публикуван монографичен труд в областта на конкурса (относно преподаването на българския език като втори/чужд) и други публикации, които не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Кандидатката е привела доказателства, че отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ и на изискванията на СУ „Св. Климент Охридски“ за заемане на длъжността „доцент“ по ПН 2.1. Филология (Български език – Приложна лингвистика).

Гл. ас. д-р Рени Антонова Манова участва в конкурса с една монография на тема „Подготовката по български език на чуждестранни студенти (диахронни аспекти, лингвокултурни и комуникативни модели)“, издадена през 2025 г., една студия и 20 доклада

и научни статии. Те разглеждат преди всичко въпроси на преподаването на българския език като втори/чужд.

2. Кратки биографични данни за кандидатката

Р. Манова придобива бакалавърска степен по българска филология от СУ „Св. Климент Охридски“ през 2013 г., която през 2014 г. надгражда с магистърска степен по същата специалност, завършвайки магистърска програма „Лингвистика – езикова система и речеви практики“ в СУ „Св. Климент Охридски“, която несъмнено допринася за нейната теоретична лингвистична подготовка. От 2015 до 2018 г. Р. Манова е редовна докторантка към Катедрата по български език като чужд на СУ „Св. Климент Охридски“. През 2018 г. успешно защитава дисертация на тема: „Комуникативни аспекти на структурата на текста“ за придобиване на ОНС „доктор“. От 2018 г. до днес е главен асистент в същата катедра.

3. Обща характеристика на дейността на кандидатката

Преподавателска работа

В преподавателската работа на Р. Манова от назначаването ѝ като главен асистент в СУ „Св. Климент Охридски“ през 2018 г. до днес преобладават практическите занятия по български език за чужденци. Тя е водила също семинарни занятия по съвременен български език (синтаксис). Освен това е изнасяла и лекционни курсове за различни програми: „Речеви актове – езикови средства и стратегии“, „Работа с текст в обучението по български език като чужд“, „Адаптиране на текстовете за нуждите на чуждоезиковото обучение“ за магистърска програма „Приложна лингвистика – преподаване на български език като чужд“, както и за бакалавърски програми: „Приложна лингвистика. Проблеми на езиковото обучение“ (за чуждестранни студенти) и „Специфика на обучението по български език като чужд/втори“ (за специалност „Български език и литература и история“).

Научна и научно-приложна дейност

Важно е да се подчертае, че публикациите на гл. ас. д-р Р. Манова, представени в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“, в тематично отношение са в пълно съзвучие с нейната преподавателска дейност. Те са насочени към разнообразни практико-приложни аспекти на преподаването на български език на чужденци, което съответства на търсената компетентност за заемане на длъжността „доцент“ по настоящия конкурс. В част от публикациите са представени резултати от експериментални изследвания и наблюдения, извлечени от преподавателската практика на д-р Манова. От своя страна, тази изследователска дейност неминуемо допринася за по-нататъшното усъвършенстване и на преподавателската ѝ компетентност по въпросите на преподаването на българския като втори/чужд език.

Ще се спра по-подробно на хабилитационния труд, тъй като той във висока степен припокрива останалите публикации и прави необходимите обобщения. Самото наименование на труда „Подготовката по български език на чуждестранни студенти

(диахронни аспекти, лингвокултурни и комуникативни модели)“ дава заявка за задълбочено, концептуално изследване на обучението по български език като втори/чужд. Монографията има следната структура: в първа глава, озаглавена „Преподаването на български език на чуждестранни студенти в България – диахронни аспекти“, се прави преглед на административни документи, свидетелства и писма във връзка с организирането на обучението по български език за чужденци в България през XX век, анализирана е и една статия, публикувана през 1938 г. относно самото преподаване на езика като чужд (всъщност добре би било да са взети под внимание повече публикации и учебни пособия, за да бъде постигната представителност и възможност за съпоставяне с обучението през следващия период, белязан със започването на новия век и с утвърждаването на антропоцентричната изследователска парадигма в лингвистиката); следващите четири глави разглеждат важни аспекти на съвременното обучение по български език като чужд. Тези аспекти включват преподаването на културни особености, отразени в езика, чрез прилагане на научния инструментариум на лингвокултурологията, формирането на комуникативната компетентност и на рецептивни умения, прилагането на комуникативния подход в обучението, формирането на умения за изграждане на свързан текст, както и методически въпроси за тестването на формираната комуникативна компетентност. Представени са съпоставителни експериментални изследвания с носители на различни езици. Разгледаните аспекти са във фокуса на вниманието на съвременната наука за преподаване на втори/чужд език. Трудът би спечелил при привеждане и анализ на повече примери от българския език чрез прилагане на принципите на антропоцентризма и инструментариума на съвременната лингвикултурология. Разбира се, анализът на примери от други езици е ценен от съпоставителна гледна точка, но не е необходимо да бъде преобладаващ при илюстрирането на теоретичните постановки.

Във връзка с лингвокултурологичния аспект на изследването бих препоръчала на д-р Манова да се запознае и с изследванията на И. Димитрова, като: *Българската картина на света в обучението по български като втори език.* Велико Търново, 2019; Концептът „успех/неуспех“ в учебници по български език за чужденци. – В: *Studia Philologica Universitatis Velikotarnovensis*. 2021; За националноспецифичната семантика на лексикални единици в българския език, свързани с хитростта. *Проглас*. 2022 (31), 2, 245–251, DOI: https://journals.uni-vt.bg/proglas/bul/ и др.

Добро впечатление прави цитируемостта на публикациите на д-р Р. Манова (вж. приложената справка).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Рени Манова за участие в конкурса, напълно отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. Кандидатката е представила достатъчно научни трудове извън

тези, въз основа на които е придобила образователната и научна степен „доктор“. Те я представят като търсещ и усъвършенстващ се учен и преподавател с изследователски опит в областта на преподаваните учебни дисциплини.

Поради това смятам, че гл. ас. д-р Рени Манова заслужава да бъде избрана за доцент в област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Български език – Приложна лингвистика), и ще гласувам за изготвяне на предложение от научното жури до Факултетния съвет на Факултета по славянски филологии при СУ „Св. Климент Охридски“ за нейния избор на тази позиция.

ZHIVKA STEFANOVA KOLEVA-ZLATEVA
Digitally signed by ZHIVKA STEFANOVA KOLEVA-ZLATEVA
Date: 2026.03.18 23:38:59 +02'00'

Велико Търново, 18.03.2026 г.

Член на научното жури:
(проф. дфн Живка Колева-Златева)